

דר אברהם

נולד ב-28.8.1925 בירושלים

התגייס לפלמ"ח ב-1942

הצטרף לפל"מ ב-1943

ה ע ס נ ה ר י ס ' 0

עד היום ועם זמן פרח ז'ל אשר היה כחונך לי, נקשרה ידידות עמוקה במיוחד.

קורס מפקדי סירות מס' 1

בסוף שנת 1943 נפטרה אמי וכדי לעזור לאבי שוחררתי מהפלמ"ח בתקווה כי אוכל לעבוד וכך לסייע זמנית באיזון הוצאות הבית אשר גדלו מאוד כאשר אבי היה צריך פתאום להתמודד עם מצבו החדש ולטפל בנוסף לעומסים בצבא, גם באחי ואחותי הקטנים.

באפריל 1944 סודרה לי עבודה בחברת הנפט "האנגלו אירנית" בדרום אירן, ליד הגבול העיראקי, במשכורת מכובדת ובתנאים טובים במיוחד. זמן קצר לאחר שהתמקמתי במקום, בהכוונת ישראלים אשר היו שם ועל רקע עברי בפלמ"ח, נפגשתי בכל פעם שהתאפשר עם צעירים יהודים בעיר בצרה, לשיחות ולהדרכה ושם התוודעתי מקרוב לכמהתם לארץ ישראל, למאמצים להעלאתם לארץ ולקשיים העצומים בכך.

הידיעות אשר הגיעו באופן שוטף מן הארץ גרמו לי לאי-שקט מתמיד ולשאלה: מה אני עושה כאן כאשר הכל קורה שם? כך שמיד עם כניסת תקופת האופציה בה יכולתי, לפי הסכם העבודה, להתפטר ולחזור ארצה עשיתי זאת ובתחילת מאי 1945 הייתי בארץ.

נולדתי בירושלים ביום שבת 28.8.1925 בן להורים ילידי ירושלים וסב וסבתא גם הם ילידי ירושלים, כך שהים, בשבילי, היה אז דבר רחוק ביותר.

את הים (ויים המלח) הייתי רואה פעם או פעמיים בשנה, בחופשים עם כל המשפחה, ומאחר וגם אבי אשר הפליג לא מעט באוניות בנסיעותיו הרבות לחו"ל, לא ידע לשחות היה זה טבעי ביותר לא לדעת לשחות ובין חלומות ילדותי הים לא נכלל.

הורי, דוד ראשון של ילידי הארץ אשר התחנכו על השפה העברית והציונות "המתחדשת" הקנו לילדיהם את אהבת הארץ והאדם ונתנו לנו בית חם ואוהב. אבי אשר גוייס עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה לצבא הבריטי ביקש העברה והתנדב לגדוד נהגי הפרדות והיה מלא אמונה בשחרור הארץ ושיבת העם לארצו החופשית. על ערכים כאלה חונך אבי את ילדיו בסיפורים ובמעשה.

בפרוץ מלחמת העולם, בספטמבר 1939, גוייס אבי אשר היה קצין ברזרבה, לצבא הבריטי וכל המשפחה עברה לחיפה. חברי החדשים בחיפה גררו אותי, כל אחד לתנועת הנוער שלו, אך לבסוף מצאתי עצמי באגודה הימית "זבולון" וכך נשביתי בקסמי הים ובחלום להיות ימאי, בקיץ 1942 סיימתי לימודי התיכונים וחסרו לי חודשיים לגיל 17. באווירה של אותם ימים רצוני להתגייס היה אך טבעי ואני בחרתי להתגייס לצי הבריטי כאלחוטאי וזאת על רקע היותי חבר "זבולון", בוגר קורס אלחוט והיותי נתין בריטי, דבר אשר היה תנאי כדי לשרת בצי הבריטי כאלחוטאי.

מפאת גילי הצעיר נדחה גיוסי והדברים נתגלגלו כך שבחיפוש למצוא את עצמי, נתגלה לי הפלמ"ח ומתוך הכרה בערכו כגרעין הצבא העברי לעתיד, התגייסתי לפלוגה ד'. בינואר 1943 נשלחתי על ידי פלוגה ד' לקורס הימי הראשון אשר התקיים בקיסריה ובראיה לאחר היה קורס זה הגרעין הראשון להקמת הפלוגה הימית. לראשונה בחיי מצאתי עצמי עם חברים בוגרים ממני ומרקע שונה, מאחר שלא כחברי פלוגה ד' אשר באו מרקע עירוני, רוב משתתפי הקורס היו מההתיישבות העובדת או ממשפחות מתנועת העבודה. נמשכתי לאנשים אלה ונוצרו ידידות הנמשכות

כבר בימים הראשונים לאחר שובי יצרתי קשר עם חברי בפלוגה ד' אשר בינתיים עברו להאחזות ברמות נפתלי במסגרת פלוגה י"א וכן עם חברי בפלוגה הימית. הצעד הבא היה ליצור קשר עם מפקדי מהפלמ"ח מתוך מגמה להשתלב שוב באותה מסגרת. לאור הנסיון שצברתי בשנת שהותי באירן וביקורי בעיראק שאפתי להשתלב ומיד עם העושים בעבודת ההעפלה. כאשר התברר לי כי לא אצליח בכך, בעצת חברים, החלטתי להגיע בכוחות עצמי לאירופה בתקווה כי שם אוכל להצטרף לעושים, ביתר קלות. לא ידעתי אז כי אחי היה חבר בלח"י וכי הפלמ"ח היה מרווח על כך ולכן נקט באמצעי זהירות שמא גם אני משתייך לאחר הארגונים האחרים וכל מטרתי הנה להסתגל מטעמם בחזרה לפלמ"ח ולמרכז העשייה. שנים רבות לאחר מכן סיפר לי על כך נחום שריג אשר הכירני, מתוך חברותי עם זלמן פרח, ואשר עשה רבות להסיר החשד כלפי בהצלחה מועטה.

כנתן בריטי, היה לי קל יותר להצטרף לצי הסוחר הבריטי וחודש לאחר שובי ארצה עליתי על אונייה מסוג ליברטי בשם "סנבריאן" כמלח כשיר (S.O.S). שטנו בנמלי הים התיכון בשירות הצבא בהעברת מטענים ואנשי צבא וכאשר החמיר המצב הצבאי ביוון לרגל הקרבות עם ארגון "אלאס" הקומוניסטי, כוונה האוניה להפליג בין איטליה ליוון.

בסלוניקי הורשינו לרדת לחוף ובחיפושי למצוא יהודים, הגעתי לשמש בית הכנסת. אני דובר ספניולית כך שמהר מאוד נוצר בינינו אמון ובעזרתו נפגשתי עם מזכיר הוועד. מהאוניה אשר היתה טעונה כל טוב "פילחתי" כמות גדולה של מצרכי מזון וסיגריות אותם מסרתי לוועד ולהפתעתי נאמר לי כי יש עוד ישראלי העוזר להם והשייך למשלחת "אונר"א". כאשר פגשתי התברר לי כי ישראלי זה הינו שאריק אורי מבית השיטה אותו הכרתי היטב. שאריק סיפר על הפעולות הנעשות לרכוש למחנות, פליטים ונוער יהודי מקומי השואף לעלות ארצה, לקראת הכנתם להעפיל לארץ. לאחר שנודע לו על כי הנמל הבא שלי הנו נמל ברי, ביקשני לפגוש שם את שמריה צמרת, גם הוא מבית השיטה, כדי למסור לו מספר מסרים וגם לברר עמו באם יש מקום לנצלני לדברים אחרים.

אחרי מספר ימים אכן איתרתי את שמריה כברי, אלא שהוא, שלא הכירני, לא ידע כיצד לקבלני למרות כל מה שסיפרתי לו אודותי וזאת מתוך חשש מוצדק שמא אני בא אולי מטעם השלטונות הבריטיים. ברגע האחרון לפני שהתייאשתי ועמדתי לצאת, נכנסו לחדר אריה קפלן (קיפי) וישראל חרקובסקי - ואז הכל בא על מקומו.

ההפלגה הבאה שלי היתה לנמל פיראוס ושמריה מסר לי מספר מסרים כדי להעבירם לאנשינו באתונה אשר פעלו שם במסגרת משלחת "אונר"א", וכנוסף לעשות כל שניתן כדי לרדת מהאוניה, רצוי באופן ליגאלי, על מנת להצטרף לבחורים אשר יגיעו לשם בקרוב במטרה לארגן יציאת

אוניית מעפילים מיוון.

עוד לפני פיראוס "התחליתי" ועם הגעת האוניה לנמל נלקחתי לבית החולים הצבאי. המשכתי בחוליי עד להפלגת האוניה ובאופן פלא החלמתי לחלוטין יום אחרי הפלגתה ואז שוחרתי כ-Distressed seamen להוסטל הימאים ובחסותו של הקונסול הבריטי בפיראוס.

למחרת נפגשתי עם לוי שווארץ אשר ריכז את הפעולות ביוון מטעם המוסד לעלייה ועם הגעתם של משה רבינוביץ, קיפי והגדעוני ידידיה צפריר, נעלמתי מן ההוסטל ומעיני הפקוחה של הקונסול שמתפקידו היה להעלות אותי לאוניה אחרת או להחזירני ארצה, מחשש שהוא עוד עשוי להצליח בכך באם לא אעלם.

עד להפלגתה של הספינה "ברל כצנלסון" (דימיתריוס) מלווה במשה, קיפי וידידיה, עברו מספר חודשים ובשבילי הכל היה חדש. נהנית והשכלתי מהקשר הקרוב עם שלושת חברי, אנשי המוסד לעלייה והמפגש עם שארית הפליטה והפעילים שבתוכם.

ליל הבאת העולים למעגן הספינה והפלגתה היה מרגש ויחד עם זאת הייתי מאוכזב על כי לא ניתן גם לי להפליג ביהוד עם חברי. התנחמתי בתקווה כי עם שובי ארצה אוכל להשתלב בעשייה ולשוב במסגרת הפלוגה לארצות אותן הכרתי ואת שפתן דברתי וכך לתרום חלקי. אחת עשרה שנים לאחר אותו לילה עמדנו אריה אליאב ואנכי על הרציף בנמל פורט-סעיד, כאשר פקדתי על מבצע "תושיה" במלחמת קדש והעברנו את יהודי המקום לספינות הדייג המוסוות; נזכרתי במעמד הדומה והשונה כל כך, במפרצון המבודד בחופי יוון כאשר העלינו את המעפילים על ספינת המעפילים ואת תחינותיה של אותה מעפילה בודדה אשר לא אפשרתי לה, בהתאם להוראות, לקחת את מכונת התפירה אשר אפשרה לה להתקיים, בשנות התופת הארוכות, מעבודות תפירה. היינו אז קומץ בחורים בני עשרים אשר עמדו על אותו מזח ועזרו בהעמסת המעפילים לסירות אך מאז בגרתי ומשפט אייכמן גם הוא תרם להבין את שעברה אותה מעפילה. רכותו הטבעית של ליובה ביחסו לעולים אשר אספנו בפורט-סעיד והסכיבה, הרביקה הפעם גם אותי.

על מנת שאוכל לשוב ארצי באופן ליגאלי, חזרתי לקונסול הבריטי בפיראוס והסברתי היעלמותי בסיפור אהבה עם מקומית אשר נסתים באכזבה. כשבועיים לאחר מכן שבתי ארצה, דרך מצרים ובמקרה הגעתי ביום הגעתה ותפיסתה של ספינת המעפילים "ברל כצנלסון".

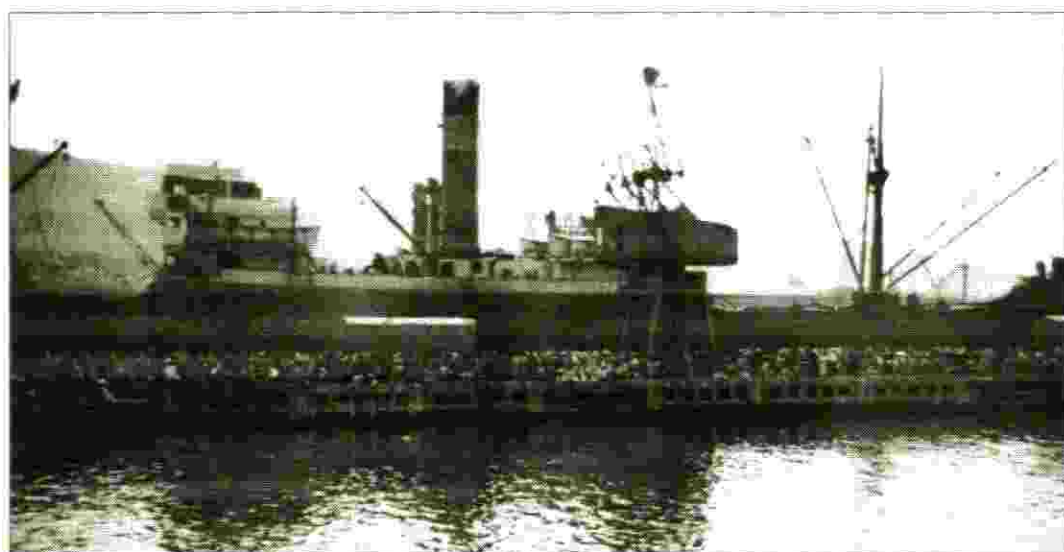
בשובי, צורפתי לפלוגה הימית, עברתי קורסים והשתתפתי גם בפעולות אך נדחיתי בלך ושוב כל פעם שדרשתי כי אשלח לחו"ל כדי להשתתף בפעולות ההעפלה משם. כנראה שהיות אחי חבר לח"י המשיך להטיל עלי צל של חשד אם כי אז לא ידעתי זאת. גם היום זה נראה לי מוזר מאחר והדבר כבר לא היה סוד כאשר אחי נפצע ונתפס

הביאה לחזרתו לגדוד הרביעי ולפלוגה הימית בנמל חיפה, כאחראי ביחד עם זלמן על מחלקת הרכש, הפעולות המיוחדות ומודיעין. סיפורה של מחלקה זו הנו סיפור מרתק לכשעצמו.

עם הקמת חיל הים, מוניתי לסגן ראש מחלקת המודיעין בחיל ובמסגרתה שהיתי תקופות שונות בקפריסין. בתחילת 1949 הועברתי מחיל הים למוסד לעלייה, לשליחות באירן וארצות ערב ולאחר כשנה לחיל המודיעין בצה"ל.

בהתקפה על בתי המלאכה של הרכבת במסגרת פעולות המרי המשותפות. בתחילת 1947, מאוכזב ומתוסכל מאי ההענות לבקשותי, הצטרפתי לחברי בהיאחזות רמות נפתלי אשר היו חלק מרזכת הפלמ"ח.

עם התגברות מעשי האיבה, לאחר הכרזת האו"ם, נקראתי לשוב לשרות פעיל וכמו חברים אחרים יוצאי הפלוגה הימית יועדתי לנגב, תחת פיקודו של נחום שריג. פגישה מקרית בחיפה עם זלמן פרח ויוחאי, יום לפני ירידתו לנגב,

פליטים בנמל חיפה - אפריל 1948